

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

שער
שלישי

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

פ' פרה

(חלק טז)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושתים לבריאה

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות

שבוע פרשת שמיני, פרשת פרה, יזכג אדר ב, ה'תשפ"ב (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2022

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פ' פרה

הקרבת פסח (גם⁵) בטומאה – וא"כ מדוע צריכים כל ישראל (הנמשכים אחר הרוב, ולא אחר המיעוט) להקדים (קריאת פרשת) „פרה“ ל„החודש“ מצד זה ש„היא טהרתן של כל ישראל“⁶, ולא לקרוא (כפי שצריך להיות „בדן“) החודש לפני פרה?

ובהכרח לומר (בפנימיות הענינים), שמה שפרה היא „טהרתן של כל ישראל“ אין פירושו רק הטהרה כפשוטה (מטומאת מת בפשטות), אלא טהרה כזו אשר „כל ישראל“ נזקקים לה, יהי מצבם אשר יהי, ודוקא זה מכינם אל הענין ד„החודש“ (ופסח).

ב. ויובן זה בהקדים, שבמצות פרה אדומה מצינו חידוש:

הרמב"ם כתב בספר המצות⁷, שמצות פרה אדומה היא – „לעשות פרה אדומה כדי שיהי אפרה מזומן למי“

5) אע"פ שגם אז צריך להשתדל שיעשו בטהרה (כמו בנדוד⁸ שפרה נקראת קודם ר"ח שדי זמן להטהר) ובפרט למ"ד שטומאה הודחה בצבור (פסחים עז, א. יומא ו, ב. וש"נ).

6) בס' הפרדס שם מקשר זה דפרה קודמת מפני שהיא טהרתן של ישראל עם הא דחייב אדם לטהר את עצמו ברגל (ר"ה טז, ב) – אבל בפשטות, הענין דטהרתן של ישראל דפי' פרה הוא (לא ענין הטהרה (ברגל) בכלל, כ"א) רק טהרה מטומאת מת (וגם: החיוב לטהר עצמו ברגל אינו שייך לפסח דוקא). וראה לקמן בפנים סעיף ב' ובהערה 12. וראה לקו"ש חלו' ע' 207 ואילך.

7) מ"ע קג.

8) בתרגום העליר וקאפח שינויים בלשון (ולא בתוכן הכללי). ובחינוך מצוה שצז (שידוע שבכ"מ העתיק לשון הרמב"ם): לשרוף פרה

א. איתא בירושלמי: „בדין הוא שתקדים החודש לפרה, שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה, ולמה פרה קודמת שהיא טהרתן של כל ישראל“. והיינו, שתחילה קוראים פרשת פרה „להזהיר את ישראל לטהר, שיעשו פסחיהן בטהרה“², ואח"כ – פרשת החודש, „ששם פרשת הפסח“².

מלשון הירושלמי „שהיא טהרתן של כל³ ישראל“ מוכח, שטהרת פרה אדומה נוגעת לכל ישראל. וכן מובן גם מתוכן הענין שם, שתקנו לקרוא פרשת פרה – ותקנת הקריאה הרי היא לכל ישראל – לפני פרשת החודש (אע"פ ש„בדן“ הוא שתקדים החודש לפרה), מצד הטעם „שהיא (פרה) טהרתן של כל ישראל“.

וצריך ביאור נוסף והמתקת הענין: הלא הצורך להטהר מטומאת מת לפני הקרבת קרבן הפסח נוגע רק לאלו שנטמאו למת, ולא ל„כל ישראל“; ואדרבה – כאשר רוב בני ישראל הם טמאי מתים, אין צריך להזקק לפרה (ולטהרתן של ישראל) כדי להקריב את קרבן הפסח, שהרי ציבור⁴ מקריב את

1) מגילה פ"ג ה"ה. הובא ברי"ף ורש"י למגילה כט, א. ועוד.

2) פרש"י מגילה שם ד"ה פרה אדומה וד"ה ברביעית. וראה ס' הפרדס לרש"י „סדר פרשיות“.

3) ברי"ף ורש"י שם (וכן בקה"ע לפני משה לירושלמי שם) ועוד – ליתא תיבת „כל“. אבל בדפוסי ירושלמי לפנינו הוא ככפנים. – והעיקר: השאלה שבפנים היא בתוכן הענין, ולא דוקא בדיוק הל' „כל“, כדלקמן.

4) פסחים טו, סע"ב ואילך. שם עט, א ואילך. רמב"ם הל' קרבן פסח רפ"ז.

לרגל (ומקרבן פסח)¹³, ולכן גם אינו מחוייב „לטהר את עצמו ברגל“.

ונמצא, שמה שאפר הפרה צריך להיות „מזומן למי שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת“, הרי זה (לאו דוקא למי שהטהרה מטומאתו היא חיוב עליו, אלא גם) למי שטהרתו תלויה ברצונו, ובשעה שיתעורר ברצון לטהר עצמו¹⁴ – צריך להיות אפר הפרה מזומן (גם) עבורו, שיוכל לטהר תיכף לכשירצה.

ג. ענין זה מודגש גם בלשון הרס"ג (בספר המצוות שלו)¹⁵, שכתב, שמצות פרה אדומה היא – „ופרה למשמרת בתדר“, שאפר הפרה צריך להיות מוכן בתדר (– בתדירות).

יש מהאחרונים¹⁶ שכתבו לדייק מלשון הרס"ג „ופרה למשמרת בתדר“, שכוונתו בזה (לא לחלק האפר ש„היו ישראל מזין הימנו“¹⁷, אלא) לחלק האפר שממנו „נותן בחיל“¹⁸. שהרי דוקא על חלק האפר הזה (ש„נותן בחיל“) נאמרה בכתוב הלשון „והיתה לעדת בני ישראל למשמרת“ (כלשון הרס"ג „ופרה למשמרת“), ומזה דרשו

שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת“, היינו, שתכלית המצוה אינה (רק) השימוש באפר בשעת הצורך – כשאדם נטמא למת וצריך לטהרה באפרה – אלא אפר הפרה צריך להיות מוכן מלכתחילה לכל מי שיצטרך לו, שבכל עת שאדם מישראל יצטרך לטהרה זו יוכל תיכף לטהרה באפר הפרה.

והרמב"ם מביא על כך את הפסוקי „והיתה לעדת בני ישראל למשמרת“¹⁹, שפירושו הפשוט, שאפר הפרה צריך להיות מוכן, משומר, לכל אחד מ„עדת בני ישראל“, כל ישראל – שמא יזדקק לטהרה באפר הפרה.

והחידוש אף גדול מזה: על טמא מת אין כל חיוב (דאורייתא) לטהרה; ואפילו קודם הרגל, כאשר יש חיוב „לטהר את עצמו ברגל“¹¹, הרי (נוסף לכך שמצינו בזה שקלא וטריא¹² אם זהו חיוב דאורייתא או דרבנן, הרי) זה חל רק על מי שמחוייב בעלי לרגל; לאפוקי אחרים – ולדוגמא מי שאין לו קרקע בארץ ישראל (או מי שנמצא בחוץ לארץ) שפטור מעלי

אדומה להיות אפרה מוכן למי שיצטרך אליו ומטהרה מטומאת מת. ובמנין המצות בריש ספר היד: לעשות פרה אדומה להיות אפרה מוכן. וראה רמב"ם ספר המדע (ירושלים תשכ"ד) שם בשינויי נוסחאות.

(9) חוקת יט, ט.
(10) כ"ה בתרגום העליר וקאפח (שהועתקה גם תיבת „למשמרת“). וכ"ה בחינוך שם. וראה ס' המדע הנ"ל בש"נ (שם).

(11) ר"ה שם. רמב"ם הל' טומאת אוכלין פט"ז ה"י.

(12) ראה משנה למלך לרמב"ם שם (ושם שקו"ט בעיקר בנוגע להאזהרה דמגע נבילה כו' קודם הרגל אם הוא איסור תורה או דרבנן). וראה שד"ח כללים מע' ח"ת כלל מזו. וש"נ.

(13) ראה פסחים ח, ב. תוד"ה מאל"י – שם ג, ב. שד"ח שם. וראה בכ"ז הרי"פ פערלא לסהמ"צ רס"ג פרשה מה (קצא, ב).

(14) שהרי אין הכוונה ב„למי שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת“, שצריך ומחוייב בטהרתו, כ"א שצריך להאפר „(אליו)“ שבביל טהרתו. וכדמוכח ג"כ מהגירסא (ראה תרגום העליר וקאפח) „למה שיצטרך“.

(15) שם.

(16) הרי"פ פערלא שם (קצ, ד).

(17) לשון התוספתא – פרה ספ"ג. רמב"ם הל' פרה אדומה ספ"ג (וראה תוי"ט פרה ספ"ג).

(18) פרה שם. רמב"ם שם.

היא (לא בעצם היות האפר, למשמרת בתדר", אלא) בהזי' על הכהן הגדול [המתקיימת רק לעתים רחוקות: מספר פעמים לפני יום הכיפורים –] אחת בשנה, ובעת עשיית פרה אדומה חדשה, דבר שאירע מימות משה רבינו רק שמונה פעמים²²].

הרי, ישנה מצות עשה על כלל הכהנים לעבוד בבית המקדש בכל יום ויום, ויחיד העובד במקדש מקיים בזה מצות עשה זו, וכהנים זריזין הן²³ והיו רציני²⁴ לעבודה עד כדי מסירת נפש, וממילא טהרת פרה אדומה היא ענין הכרחי עבורם – וא"כ מדוע יהי עיקר המצוה דפרה אדומה בחלק האפר הניתן בחיל אשר ממנו מזים (רק) על הכהן הגדול?

ד. לפיכך מסתבר לומר, דאדרבה – כוונת הרס"ג בדבריו, ופרה למשמרת בתדר" היא כדברי הרמב"ם הנ"ל, שעיקר מצות הפרה הוא שאפר הפרה יהי מוכן תמיד, "למי שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת" – "למשמרת בתדר"²⁵.

ואין להקשות מזה שהרס"ג נקט הלשון, "למשמרת" (אשר לפי דרשת חז"ל קאי על חלק האפר הניתן בחיל, כנ"ל) – כי כוונתו בלשון זו (אינה כפי שהיא מתפרשת ע"פ דרשת חז"ל הנ"ל, אלא) כמשמעותה לפי פשוטו של

חז"ל¹⁹ שצריך לשמר חלק מאפרה של כל פרה, "למשמרת" בחיל.

– אשר לפ"ז נמצא, שמצות פרה אדומה בכללותה היא (לפי דעת הרס"ג) בחלק האפר הזה – דלכאורה, היתכן לומר, שעיקר ותכלית המצוה (אינה בחלק האפר המשמש לטהרת טמאי מתים, אלא) היא בחלק האפר הנשאר טמון, "למשמרת" – וביארו²⁰, ע"פ מה שמשמע בכמה מקומות, שהיו נוטלים מן האפר המונח בחיל כדי להזות ממנו על הכהן הגדול לפני יום הכיפורים [ועד"ז – כששרף הכהן הגדול פרה אדומה חדשה²¹];

וחוה עיקר מצותה (דפרה אדומה) – כיון שעל ישראלים ואפילו על כהנים הדיוטים לא חל כל חיוב (כיחידים) להטהר. ודוקא כהן גדול, כיון שאחר מלבדו אינו יכול לשרת בעבודת יום הכיפורים, הרי הוא מחוייב בהזאת האפר (לפני יום הכיפורים) כדי שיוכל לעבוד; ונמצא, שהכרח מצותה דאפר הפרה הוא בחלק האפר הניתן בחיל – "למשמרת".

אמנם פירוש זה בדברי הרס"ג צריך עיון גדול. שהרי

נוסף על זה, שלפירוש הנ"ל לשונו, ופרה למשמרת בתדר" משמשת כסימן בלבד לדעת מהו חלק האפר שמצותו מוכרחת – אבל אינה מבטאת את תוכן המצוה,

שהרי המצוה (אפילו בחלק זה)

22) פרה פ"ג מ"ה. רמב"ם הל' פרה אדומה שם.

23) שבת כ, א. וש"נ.

24) תמיד כה, א. משנה יומא רפ"ב (ושם כג, א).

25) ועפ"ז יומתק זה שאין הרס"ג כותב, "למשמרת בחיל".

19) תוספתא ורמב"ם שם. פרש"י חוקת יט, ט.

20) הרי"פ פערלא שם (קצא, א ואילך), וש"נ.

21) להדיעה שצ"ל ככה"ג דוקא (ראה הרי"פ פערלא שם, וש"נ).

אדומה היא באופן זה, שמוכרח להיות „אפרה מזומן למי שיצטרך אליו“, משתלשל מזה שמצות פרה אדומה בעבודה הרוחנית היא ענין הנדרש תמיד – שצריך להיות „מזומן“ לכל אחד ואחד בעבודתו ית'.

והביאור בזה:

ענינה של פרה אדומה הוא – תשובה²⁸. טומאת מת ברוחניות פירושה²⁹, שעוונות האדם גרמו אשר „עוונותיכם היו מבדילים גו“³⁰, וכאשר „ואתם הדבקים בה' אלקיכם“³¹ אינו מתקיים, אזי „רל“, גם „חיים גו“ אינו מתקיים³¹; והפרה האדומה, התשובה, מטהרת את האדם ומחברתו בחזרה לשרשו ומקורו באלקים חיים.

[וכמאמר חז"ל³² „תבוא פרה ותכפר על מעשה העגל“ – הפרה מטהרת מענין טומאת מת (תוצאת ענין העוונות), אשר (כל אחד מהם) נמשך מחטא העגל, שהוא הראש והשרש לכל החטאים³³ (לאחר מתן תורה)].

421 וזהו הביאור בכך שמצינו בפרה אדומה ב' ענינים הפכיים מן הקצה אל

מקרא, אשר „והיתה לעדת בני ישראל למשמרת“ קאי (גם, ואולי בעיקר) על כללות האפר²⁶ שצריך להיות מוכן „למי שיצטרך אליו“,

ובפרט שגם הכהן הגדול בזמנים הנ"ל הוא בכלל „מי שיצטרך“;

וכדמוכח מזה, שאף הרמב"ם הביא ראי' לענין זה – שמצות פרה אדומה היא „שיהי' אפרה מזומן“ – מן הפסוק „והיתה לעדת בני ישראל למשמרת“,

לפי שגם חלק האפר אשר „ישראל מזין הימנו“ נכלל ב„והיתה גו' למשמרת“ – „מזומן למי שיצטרך אליו“.

אבל צריך להבין: מהי באמת החשיבות והנחיצות המיוחדת בענין אפר הפרה, עד כדי הדגשה זו, שלא די בזה שיהי' אפר בשעת הצורך, אלא עליו להיות „למשמרת בתדר“ – מוכן תמיד – „למי שיצטרך אליו“?

ה. כל דבר בגשמיות נמשך ומשתלשל מענינו ברוחניות²⁷. וכמו כן (וי"ל דאדרבא – על אחת כמה וכמה) בנוגע לתורה ומצוות, שפרטי כל מצוה הרי הם מכוונים לפי תוכן המצוה כפי שהיא ברוחניות.

ועד"ז בעניננו: מה שמצות פרה

26 אף שגם רש"י בפירושו ע"ה"פ עה"פ כתב „וזה שבחיל נתון למשמרת מגוה"כ והיתה .. למשמרת“ – י"ל שאינו שולל בזה ש„למשמרת“ קאי גם על כללות האפר. וראה רא"ם שם. ואכ"מ.

27 וי"ל שזהו פנימיות תוכן מחז"ל (ב"ר בתלתה. זח"ב קסא, א"ב) אסתכל באורייתא וברא עלמא. ואדרבא – ידוע מש"כ השל"ה (ראה בהקדמה סוף בית אחרון יד, א) שהתורה מדברת בעליונים ומרמזת בתחתונים.

28 אוה"ת חוקת ריש ע' תשכב. תשעד. תשפז. ס"ע תשצז ואילך. ד"ה וידבר גו' זאת חוקת (הא') תרכ"ט. ועוד. וראה לקו"ת חוקת סא, ריש ע"ד.

29 ראה אוה"ת שם ע' תשפא. לקו"ת שם ג' ד.

30 ישע"י נט, ב.

31 ואתחנן ד, ד. אדר"נ ספ"ד.

32 תנחומא חוקת ח בסופו. פרש"י שם יט, כב. וראה ע"ז כג, ב: פרה דחטאת קריי' רחמנא. וראה אגה"ק סי' כח.

33 ראה תשא לב, לד ובפרש"י שם. וראה זהר (ח"א נב, ב. ח"ב כגג, ב) דע"י חטא העגל חזרה וזהמתן.

תו, שענין זה בתשובה הוא דוקא עבור מי שכבר חטא ופגע ועבר את הדרך; רק הוא נזקק לפרה הנעשית בחוץ. אבל המתנהג באופן ד"עשה האלקים את האדם ישר"⁴⁰ – בדרך הישר, עבודת הצדיקים – איזו שייכות יש לו לפרה אדומה?

הן אמת, אשר גם הוא נזקק לתשובה, כביאור רבינו הזקן בכמה במקומות⁴¹, שתשובה באה לאו דוקא על עבירות ואשר אפילו צדיק צריך לעשות תשובה – אבל אין זו (תשובה על חטאים כו') אלא עבודת התשובה ד"והרוח תשוב אל האלקים אשר נתנה"⁴² – תשובה לשרשו ומקורו עד "אל האלקים אשר נתנה". אבל איזו שייכות יש לו לתשובה דפרה אדומה, "מחוץ לשלש מחנות" – הלא הוא נמצא ב"פנים"!

על כך בא המענה, שמצות פרה אדומה היא – "שיהי אפרה מזומן למי שיצטרך אליו", שהאפר צריך להיות מצוי "למשמרת בתדר". האדם מוכרח שתהי תחת ידו תמיד גם תנועת התשובה דפרה אדומה – "למשמרת בתדר" – וטעם הדבר (בפשוטו של ענין) מצד "אל"⁴³ תאמין בעצמך, שלעולם אין אדם יכול להיות בטוח בעצמו.

ובפרט לפי הכלל "אין⁴⁴ צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", לכלל הפחות

הקצה: מצד אחד היתה כל עשייתה בחוץ דוקא, חוץ לשלש מחנות³⁴, דלא כהקרבנות שמקומם מוכרח להיות בפנים דוקא; ולאידך, צריכה ההזאה להיות דוקא, "נוכח פני אהל מועד"³⁵ "מתכוין ורואה פתחו של היכל בשעת הזאת הדם"³⁵ – לפי שבתשובה קיימים שני קצוות עד"ז:

פעולת התשובה היא לכפר ולברר את ה"חוץ" (מה שהוא חוץ לכל המחנות – לקדושה); היא מכפרת ומטהרת (גם) את הזדונות, שהם מג' קליפות הטמאות לגמרי (דלא כסתם קרבנות המכפרים על השגגות בלבד)³⁶; והכח לכפר על הזדונות (חוץ לכל המחנות) נמשך ממקום עליון ("פנים") ביותר³⁷ –

דוקא הקב"ה (שלמעלה מתורה) הוא שנתן את המענה ודרך התיקון והציווי, "יעשה תשובה ויתכפר לו"³⁸ (משא"כ המענה ע"פ תורה מצד עצמה ומדרגתה הוא "יביא אשם" המכפר על השגגות³⁹).

ו. אלא שיכול אדם להעלות בדע-

(34) חוקת יט, ג ובפרש"י (מיומא סח, א).

(35) חוקת שם, ד ובפרש"י (מספרי עה"פ).

(36) ראה אגה"ק שם. דרך מצותיך קיא, א"ב (וראה ציונים והערות שם).

(37) ראה דרמ"צ שם: ענינה כמו הקרבנות הנעשים בפנים ואדרכה נעלית מהם ביותר. וראה לקו"ת חוקת נט, ד ואילך.

(38) יל"ש תהלים מזמור כה (רמז תשב). וראה

ירושלמי מכות פ"ב ה"ו.

(39) ובאשם גזילות כו' – הקרבן צ"ל עם

(ובהקדמת שב מידיעתו – שבועות כו, ב. וש"נ) התשובה. התשובה עושה ממוזיד שוגג ואז מכפר

הקרבן (אוה"ת יו"כ ס"ע א'תקנז ואילך. דרמ"צ וציונים והערות הנ"ל. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1152

בהערה. ח"ג ע' 76 ואילך. ועוד).

(40) קהלת ז, כט.

(41) לקו"ת ר"ה ס, ד ואילך. ש"ש סו, ג. ר"פ

האזינו. ועוד.

(42) קהלת יב, ז.

(43) אבות פ"ב מ"ד.

(44) קהלת ז, כ.

„כל דור שאינו (בית המקדש) נבנה בימיו מעלין עליו כאילו הוא חריבו“, ולמעליותא – פסק דין הוא⁵² שיחיד ש„עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות וגרם לו ולהם תשועה והצלה“ –

וכיון שרואה הוא שעודנו מצויים בגלות, ובפרט בגלות זו, חשך כפול ומכופל בעקבתא דמשיחא („חוץ“ שאין חוצה הימנו), ועדיין לא נושענו – והרי יתכן שבעבודתו הדבר תלוי, כנ”ל⁵³, וכל זמן שלא באה הגאולה הרי זה ר”ל „כאילו הוא (הדור שהוא יכול „להכריע“ אותו) חריבו“ – הרי זה מעורר בו תשובה כפשוטה, ובתוקף הכי גדול.

ז. ועדיין יכול הוא לומר בלבו: הן אמת שתנועת התשובה צריכה להיות מוכנה ומזומנת אצלו – „למשמרת בתדר“ – אבל בהיותו איש ישר הולך, דיו שיהי' הדבר אצלו רק כענין נוסף בעבודתו.

וטעמו ונימוקו עמו: הוא מצד עצמו – אין לו שייכות כלל לענינים ד„חוץ“ לשלש מחנות“. ומה שהתשובה דפרה אדומה נצרכת גם עבורו, הרי זה (לא דבר שהוא גרם לו, אלא) מצד „עטיו של נחש“, שאינו תלוי ברצונו ובבחרתו. א”כ יתקן ענין זה ע”ז שיעשה תשובה על כך, אבל אינו צריך לעשות מזה יסוד בעבודתו – הלא הוא מצד עצמו עומד במדרגה שלמעלה מזה!

(52) רמב”ם הל' תשובה פ”ג ה”ד. מקידושין מ, ב.

(53) להעיר מבונה ירושלים ספ”ד מתיקונים, שאם הי' צדיק אחד חוזר בתשובה שלימה בדורו הי' בא משיח.

„חטא“ מלשון חסרון⁴⁵ – לעולם יש אצלו חסרון דבר-מה, משום שעבודתו לא היתה כדבעי למיעבד⁴⁶ או עכ”פ שלא בשלימות – וממילא עליו לעשות תשובה על חסרון זה בעבודתו.

ואפילו מי שאין בידו חטא כלל, ומה שענין המיתה יכול לשלוט בו, הוא רק „בעטיו של נחש“⁴⁷

– וכידוע פירוש האריז”ל⁴⁸ על הפסוק⁴⁹, „ותלית אותך על עץ“, שאם ישנו אדם (צדיק) שאין בו חטא (אשר הוא גורם מיתה) אזי „ותלית אותו על עץ“: יש לתלות את ענין המיתה אצלו בחטא עץ הדעת, שהביא מיתה בעולם –

הנה זה גופא, שלחטא עץ הדעת יש פעולה והשפעה עליו, הוי ראי' שיש לו שייכות ל„עטיו של נחש“⁵⁰ –

וא”כ צריך להיות אצלו ענין התשובה על זה. וי”ל שאם אינו נזהר מ„עטיו של נחש“ שבו, יתכן שאחרי זה יהי' יורד ממדרגתו ר”ל.

ועאכו”כ לכשיתבונן במאמר חז”ל⁵¹

(45) לקו”ת ממות פב, א. ד”ה ע”כ יאמרו תרצ”א (בסה”מ קונטרסים ח”א) פ”א. ובכ”מ.

(46) כתובות סו, רע”א.

(47) שבת נה, ב. ב”ב יז, א.

(48) נחל קדומים עה”פ (תצא כא, כב). של”ה שפד, ב. וראה לקו”ש ח”ז ע’ 167 ואילך, וש”נ.

(49) תצא שם.

(50) ראה תוי”א ס”פ משפטים: והוא ענין .. ד’ מתו בעטיו של נחש שאע”פ שהם צדיקים גמורים מ”מ נשאר בהם עדיין איזה שמץ מזוהמת הנחש .. שרואה א”ע ומכיר חסרונו או יודע שזה טוב לו. וראה לקמן בפנים סעיף ז והערה 56. – וראה לקו”ש חכ”ד ע’ 134.

(51) ירושלמי יומא פ”א ה”א. מדרש תהלים קלז, ז (ומסיים שם: מאי טעמא לפי שלא עשה תשובה).

התשובה דפרה אדומה נדרשת בנינוני, שאצלו ישנם הרהורי עבירה כו"ס⁵⁹. דאע"פ ש"מיד בעלייתו לשם דוחהו בשתי ידים כו"ס⁵⁹ – הרי עצם מה שעולות בו מחשבות כאלו מורה שלא קיים את השבועה "תהי צדיק"⁶⁰, וממילא עליו לעשות תשובה על כך.

ועל אחת כמה וכמה אלו שלמטה ממדריגת בנינוני – דאע"פ ש"מדת הבינוני היא מדת כל אדם ואחרי" כל אדם ימשוך"⁶¹, הרי ידוע⁶² האיחול הלבבי וכו' "הלואי בנינוני" – שאצלם נדרשת תשובה וטהרה על חטאים כפשוטם, כדי שיוכלו לעסוק אח"כ בעבודת ה' כדבעי⁶³.

וע"י עבודת התשובה דפרשת פרה, נבוא תיכף ומיד לפרשת החודש – ד"אין מפסיקין בין פרה להחודש"⁶⁴ – כי פרשת החודש ענינה הוא "החודש הזה לכם", חודש הגאולה⁶⁵; וע"י עבודת התשובה דפרשת פרה, מתקיים "ומיד (ללא הפסק) הן נגאלין"⁶⁶, בניסן עתידין ליגאל"⁶⁷, בקרוב ממש.

(משיחת ומאמר מוצג"ק פ' פרה תשל"ח,

שיחת ש"פ החודש תשכ"ז)

59) תניא ספ"ב.

60) ראה שם פ"ד.

61) שם רפ"ד.

62) בית רבי ח"ב פ"ח הערה א' (הב').

63) ראה תניא פ"ז. תשובות וביאורים "קה"ת

(תשל"ד) ס"ז *

64) ירושלמי מגילה שם.

65) ראה שמו"ר פט"ו, יא. ועוד.

66) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

67) דעת ר"י ר"ה יא, רע"א. וכן סתם בשמו"ר

שם. וראה אוה"ב ע' רנט. רע"א.

על זה בא המענה, שפרשת פרה היא – "טהרתן של כל ישראל", היינו שכל אחד מישראל זקוק לטהרת פרה אדומה; ויתר על כן – זהו היסוד דכללות עבודתו, שהרי עליו להגיע אל "החודש" (ופסח), וכדאיתא במדרש⁵⁴, ש(חוקת הפרה האדומה גדולה מחוקת הפסח, כי) "אוכלי הפסח צריכין לה" – ופירוש הדבר בעבודה הרוחנית⁵⁵: "אוכלי הפסח" זו עבודת הצדיקים, ו"אוכלי פסח צריכין לפרה כי גם הצדיקים צריכים לעשות תשובה".

דאפילו כשמדובר בצדיק⁵⁶, הנה עצם מה שהוא בבחינת "יש מי שאוהב"⁵⁷, ושיש בידו בחירה חפשית עד כדי לעשות ח"ו נגד רצון העליון – הרי זה מורה שהוא מציאות, ואינו מיוחד לגמרי באלקות; ונמצא, שגם בעבודת הצדיק יש תערובת של מציאות.

ולכן זקוק גם הצדיק לטהרה דפרה אדומה, "להטהר" מהרגש מציאותו ע"י התנועה דתשובה – ע"י מרירות על היותו מציאות ועל כך שאינו בטל לגמרי לאלקות – ודוקא ע"י עבודת התשובה עד לאופן שתבטל את מציאותו, ויכל להיות מ"אוכלי הפסח", שתהי' עבודתו באופן של פסח ודילוג, עד שיהי' הדבר בבחינת "אכילה" אצלו, שנעשה "דם ובשר כבשרו"⁵⁸.

ח. כל דברים אלו אמורים אפילו בצדיק. ועל אחת כמה וכמה שעבודת

54) שמו"ר פי"ט, ב.

55) סד"ה וידבר גו' זאת חוקת הנ"ל.

56) ראה בכ"ז לקו"ש ח"ט ע' 209 ואילך,

וש"נ.

57) ראה תניא פל"ה, לו.

58) תניא פ"ה.

(* אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א ע"נ פה ואילך. המו"ל.)